

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave

NEDELJA

13 MAJ 2016 BR.258

DEO PUBLICISTIČKE AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE

www.wpcserbia.rs

ZAJEDNO U ISTORIJU?

**Al Naimi: Gotovo sedam decenija sa naftom
Sečin: OPEC prestao da postoji**

**Širi se politički front protiv Severnog toka 2
Liberalizacija izvoza ruskog gasa posle 2018.**

Hrvatska odustaje od arbitraže protiv MOL-a?

SADRŽAJ:

NAFTA:

- Odlazak Al Naimija - gotovo sedam decenija naftne karijereOVDE
- Aramco će izlistati akcije u Londonu, Njujorku i Hong Kongu.....OVDE
- Sečin: OPEC „praktično prestao da postoji kao jedinstvena organizacija“OVDE
- Naftni kolosi ulažu milijarde dolara u contango zaradu, pre nego što iščezne.....OVDE
- „Baš me briga“ strategija Exxon-a.....OVDE
- Prva žena na mestu čelnika jedne velike američke naftne kompanije.....OVDE

GAS:

- I vodeća partija u evro-parlamentu protiv Severnog toka 2.....OVDE
- Evropski poslanici: Hitno blokirajte projekat.....OVDE
- Nemačka uvećala uvoz ruskog gasa za 19%.....OVDE
- Ministarstvo: Puna liberalizacija izvoza ruskog gasa tema posle 2018.OVDE
-

REGION:

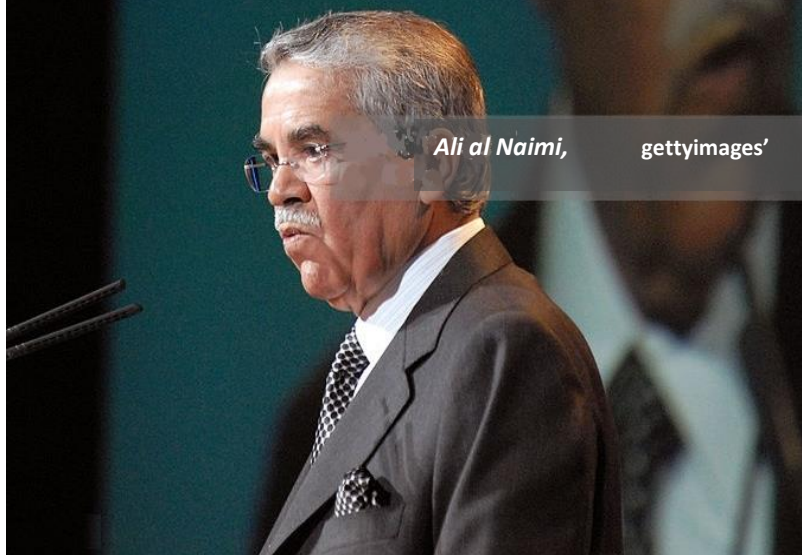
- Nejasne poruke iz vlade Hrvatske oko arbitraže protiv Mola.....OVDE
- „Izdaja“ - poručuje Stožer za odbranu sisačke rafinerije.....OVDE
- MOL poručuje državi da se neće tek tako odreći upravljačkih prava u Ini.....OVDE
- Cene goriva u regionuOVDE

Crude Oil Brent May 13 2016 0730 GMT - 47.70 Livecharts.co.uk

Odlazak Al Naimija - gotovo sedam decenija naftne karijere

RIJAD - Posle 20 godina, Ali al Naimi odlazi sa mesta ministra nafte Saudijske Arabije, ali i čoveka koji je istovremeno dirigovao strategiju OPEC-a, uključujući i poslednju ulogu arhitekta zaokreta u cenovnoj politici kartela sredinom 2014. U prvim reakcijama nekih analitičara na - ne i neočekivanu - odluku te petro-monarhije da prošle subote smeni Al Naimija, razlog upravo tražili u bumerang-posledicama rata cenama nafte, koji je počeo OPEC. Ta strategija OPEC-a jeste proizvela ono što je za mnoge analitičare bio njen cilj - da oduzme ekonomsku logiku proizvodnji sve konkurentnije američke nafte iz škriljaca i na globalnom nivou odloži velike poslove eksploatacije nekonvencionalnih ležišta nafte.

Ali al Naimi, gettyimages'

Iscrpljivanje konkurencije niskim cenama je istovremeno gurnulo čitave privrede, od Meksika, preko Venecuele do Nigerije u „crveno“. Alarm je zazvonio i u Rijadu, kada je punjenje budžeta prvog izvoznika nafte u svetu palo u minus, pa je Vlada morala da počne da zahvata milijarde petrodolara iz svojih strateških rezervi.

Bez promena politike

Ipak, većina posmatrača ne očekuje zaokret u saudijskoj naftnoj politici, jer njom već unazad više od godinu dana rukovodi u velikoj meri princ Mohamed bin Salman, koji se u nekoliko navrata izjasnio za održavanje proizvodnje na visokom nivou. Toliko često je citiran da se već u medijima odomaćio pod skraćenicom MbS. S druge strane, promena se smatra novim, poslednjim znakom siline sa kojom drugi po redu naslednik saudijske krune jača sopstveni autoritet u vladi i posebno sektoru energetike.

Al Naimi Out – Al Falih IN

U fotelju koju je Al Naimi zauzeo još 1995. seo je - opet sasvim očekivano - Halid al Falih, predsednik državnog naftnog giganta Saudi Aramco. Istina, ne više kao ministar nafte, jer se taj resor sada preimenovao u Ministarstvo energije, industrije i mineralnih izvora. „Falih je veoma čvrsto privržen gledanju da tržište treba da se vrati u ravnotežu politikom niskih cena“, kaže Richard Mallinson, ekspert iz konsultantske firme Energy Aspects. S druge strane, Al Naimi je dobio u vladi resor iz koga bi trebalo da pomogne pola veka mlađem princu MbS (30) u reformi energetske privredni delimično izlistavanje (odnosno privatizaciju) Saudi Aramco-a preko ključnih svetovnih je počeo karijeru u Aramcou kao 12-godišnji kancelarijski potporučnik, a završava je rangiranih zvaničnika, a da nije poreklom iz kraljevske porodice. **Agencije**

Saudi Aramco će izlistati akcije u Londonu, Njujorku i Hong Kongu

RIJAD - Saudijska vlada razmatra izlistavanje deonica Saudi Aramco-a na tri kontinenta kako bi privukla u strateško partnerstvo najznačajnije svetske naftne i nacionalne kompanije. Prema navodima lista *The Telegraph*, u rekordnoj privatizaciji ikada akcije bi se izlistale na berzama u Londonu, Njujorku i Hong Kongu. Ranije je saopštena namera Rijada da proda pet odsto Aramco-a već iduće godine ili 2018. Prodaja akcija trebalo bi da u teoriji bude pet puta veća od bilo koje inicijalne javne ponude u istoriji jer bi Aramco mogao, prema rečima princa Mohameda bin Salama da vredi „najmanje dva biliona dolara“. Analitičari daju za pravo toj cifri na osnovu vrednosti 260 milijardi barela rezervi nafte, u vlasništvu saudijskog državnog kolosa. To je deset puta više od rezervi koje ima tržišno najveća naftna kompanija na svetu, američki Exxon Mobil. Za tih pet odsto Saudi Aramco-a saudijska vlada planira da dobije između 100 i 150 milijardi dolara.

Sečin: OPEC „praktično prestao da postoji kao jedinstvena organizacija“

MOSKVA - Unutrašnje nesuglasice razaraju OPEC i sposobnost naftnog kartela da utiče na tržište je virtualno nestala, izjavio je u utorak za *Reuters* CEO ruske državne naftne kompanije Igor Sečin. Reuters navodi da je Sečin bio jedini ruski zvaničnik koji se konstantno protivio postizanju bilo kakvog dogovora sa OPEC-om vezano za cenovnu politiku, čak i kada je Kremlj nedavno efektivno podržao takav plan, da bi ga na samom sastanku u Dohi minirao Rijad. „U ovom trenutku jedan broj objektivnih faktora isključuje mogućnost bilo kog kartela da diktira svoju volju na tržištu ... Što se OPEC-a tiče, on je praktično prestao da postoji kao jedinstvena organizacija“, navodi Sečin. „Ključni faktori koji utiču na tržište su finansije, tehnologija i regulativa, što najbolje možemo videti na primeru nafte iz škrljaca“, kaže Sečin.

Naftni kolosi ulažu milijarde dolara u contango zaradu, pre nego što iščezne

LONDON - Najveće evropske naftne kompanije iskoristile su u prvom kvartalu situaciju tzv. *contango* tržišne strukture, nastalu viškom ponude nafte, pa su poduprle zarade u prva tri meseca ove godine upumpavajući u skladišta sirove nafte u vrednosti više milijardi dolara, piše **Bloomberg**, dodajući da polako počinje da bleedi prilika za ovu vrstu trgovine. Agencija prenosi podatak Royal Dutch Shell-a iz izveštaja za prvi kvartal, da je ta kompanija uložila između januara i marta oko milijardu dolara kapitala kupujući naftu da bi je uskladištila i kasnije prodala po većim cenama. S druge strane, BP nije objavio koliko je potrošio, ali Bloomberg podatak nalazi u informaciji britanskog *majorsa* da je njegov radni kapital uvećan u prvom kvartalu za 800 miliona dolara. Slične podatke ima i francuski Total. Rast cena nafte je na taj način podigao vrednost uskladištene sirovine, iako su profiti naftaša iz poslova eksploatacije u proizvodnje u istom periodu osetno smanjeni. Contango poslovi su se osetno isplatili naftašima u 2015. godini, ali će ponavljanje te trgovinske strategije kako 2016. bude odmicala biti sve složenije, ocenjuje norveška DNB Banka. „Contango struktura je bila dovoljno široka da pokrije troškove skladištenja nafte na kopnu“, kaže za Bloomberg analitičar te banke Torbjørn Kjus. On, međutim, dodaje da kompanije neće ponoviti takve rezultate trgovine u drugom, a još manje u trećem kvartalu jer contango slabi sa postepenim smanjenjem zaliha nafte. Raspon terminkih cena Brenta za naredni mesec i ugovora sa istekom za 12 meseci kasnije iznosio je 11. decembra 2015. čak 8,35 dolara po barelu. Razlika je prošle srede pala na 3,46 dolara na londonskoj ICE berzi.

Iako su prvenstveno u javnosti prepoznati po poslovima proizvodnje i prerade nafte, kao i distribucije goriva, BP, Shell i Total su takođe najveći trgovci naftom na svetu. Obim dnevnog trgovanja naftom i derivatima nafte tri evropska kolosa odgovara potrebama ukupne potrošnje Japana, Indije, Nemačke, Francuske, Italije, Španije i Holandije, piše Bloomberg. „Poslovi trgovanja su sada za nas veoma isplativi“, navodi finansijski direktor Shell-a Simon Henry.

„Milijarde dolara predstavljaju zapravo jednu contango igru čuvanja zaliha za buduće isporuke“. Pomenuti evropski trio Oil Majors-a je u prvom kvartalu ove godine ostvario profite koji su premašili očekivanja analitičara, prvenstveno zahvaljujući rezultatima u sektorima prerade, petrohemije i takođe trgovine. Kjus navodi da se zalihe sada smanjuju usled kombinacije smanjenja proizvodnje u zemljama poput Nigerije, Brazila i SAD, kao i sezonskog povećanja prerade u rafinerijama. Iako će contango struktura verovatno ostati do kraja godine, razlika u cenama za bliske i dalje termine će se smanjivati. Norveški ekspert očekuje da se većinom naredne godine Brent trguje u tzv. *backwardation* strukturi, gde su cene za bliske termine veće od onih za kasnije mesece, pa čuvanje nafte na zalihama više neće biti profitabilan posao.

„Baš me briga“ strategija Exxon-a

NUJORK, LONDON - Iako su četiri iz Big Oil kluba najvećih naftnih kompanija koje su prošle nedelje saopštile rezultate poslovanja u prvom kvartalu, prošle bolje od očekivanja zahvaljujući poslovima u njihovim *downstream* sektorima, podaci pokazuju da se i dalje osetno zadužuju kako bi finansirali kapitalna ulaganja i isplate dividendi na kojima su i izgradili svoju reputaciju, komentariše portal seekingalpha.com. Dakle, ne iz stvorenih slobodnih novčanih tokova, već „tuđim“ parama. Kombinovana slobodni novčani tokovi za poslednja četiri kvartala iznose negativnih 39 milijardi dolara, piše analitičar portala. Mada, po tržišnoj kapitalizaciji najveća svetska naftna kompanija, ExxonMobil nije najgora od pomenuta četiri majorsa, američkom kolosu je S&P krajem aprila smanjio prvi put istorijski perfektan rejting od maksimalnih tri A. Kompanija je, na svoj arogantan način, odgovorila povećanjem dividende i u prošlonedeljnom finansijskom izveštaju za prvi kvartal nije ni pomenula promenu svog rejtinga.

U međuvremenu, se čelnik Exxon-a Rex Tillerson (foto) sprema da za godinu dana ode u penziju i po svemu sudeći će nasledniku ostaviti slabiju kompaniju od one koju je on preuzeo od Leea Raymonda. Pored smanjenog rejtinga, i činjenicu da Exxon prvi put posle više od 20 godina tokom 2015. nije uspeo da nadomesti te godine proizvedenu naftu novootkrivenim rezervama. U loše poteze Seeking Alpha ubraja i cenu od 35 milijardi dolara koju je Exxon platio za preuzimanje kompanije XTO Energy tačno kada su cene gasa dostigle vrh i krenule na dole, a takođe i vremenski loše tempirano sklapanje partnerstva sa Rosnjeftom iz koga (zbog sankcija) praktično nije uspeo još da izvuče dodatne količine proizvedene nafte i gasa.

Transnafta
www.transnafta.rs

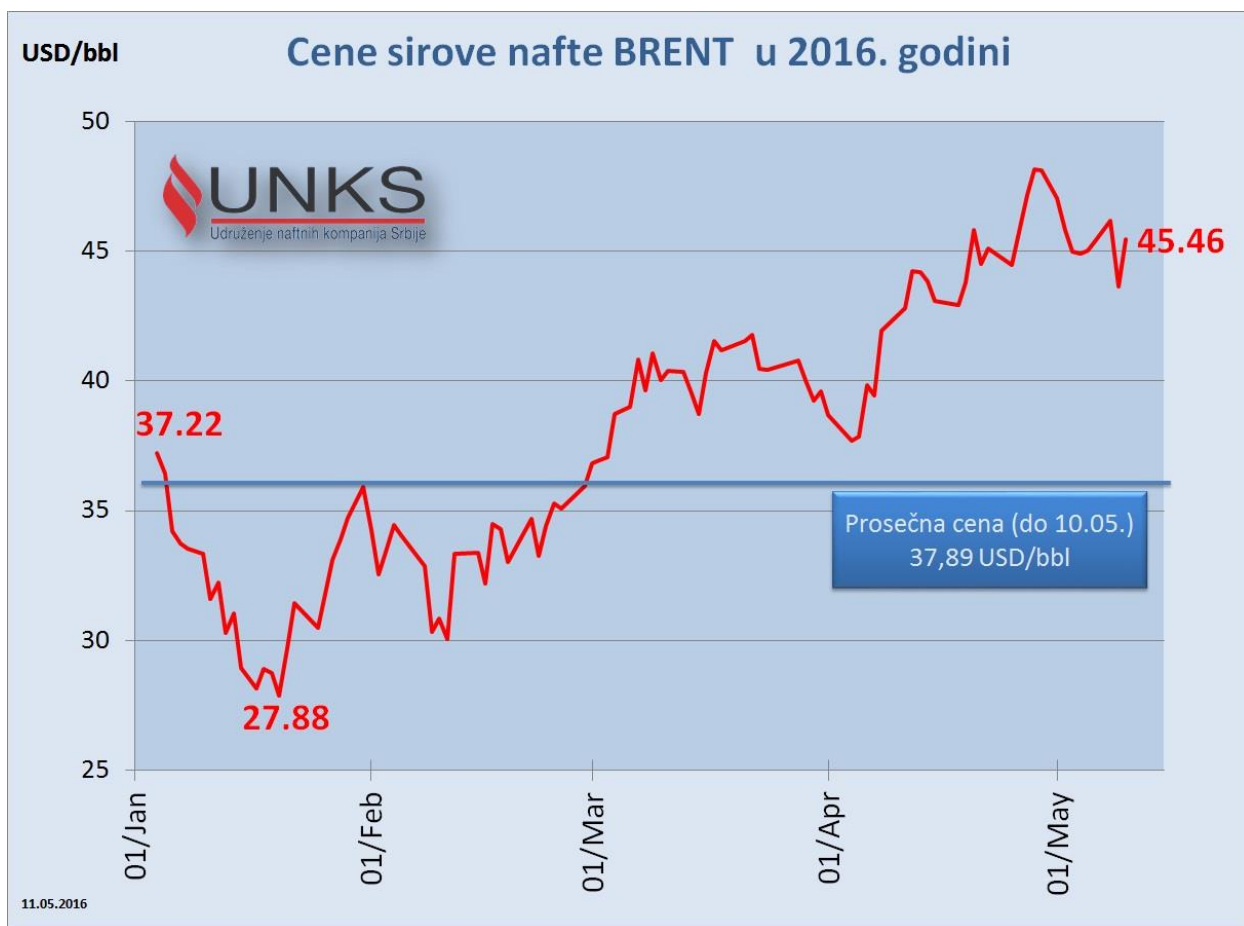
Prva žena na mestu čelnika jedne velike američke naftne kompanije

HJUSTON - Vicki Hollub je od 1. maja preuzela kormilo Occidental Petroleuma i ujedno postala prva žena koja je postavljena na mesto predsednika i glavnog izvršnog direktora jedne velike američke naftne kompanije. Kompaniju je do sada vodio mentor Hollub-ove, Stephen Chazen (70), koji odlazi u penziju. Vicki Hollub je više od tri decenije postepenog profesionalnog uspona u Occidental-u, do položaja operativnog direktora, sa koga prelazi na mesto novog čelnika. oxy.com

OPEC: Nastavlja se oporavak naftnog tržišta

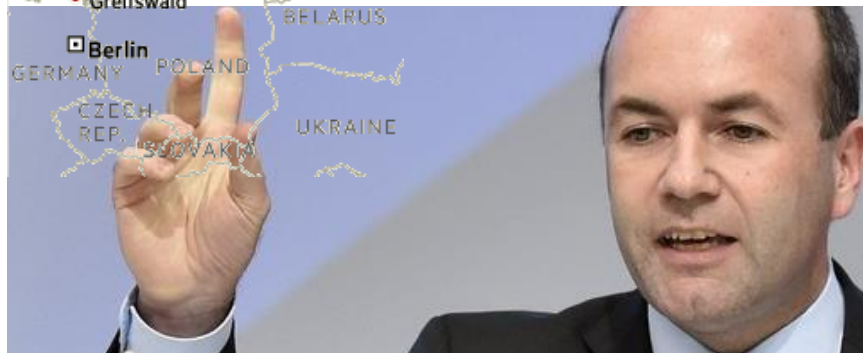
BEČ - Aktuelni oporavak na naftnim tržištima će se nastaviti i u drugom kvartalu godine, jer globalna potražnja raste, izjavio je predsedavajući OPEC-a Muhamed bin Saleh al-Sada. "Otkako smo ušli u drugi kvartal, uočavamo povećanje globalne potražnje za naftom zbog snažne potražnje za naftnim derivatima, naročito benzinom", izjavio je Sada, prenosi agencija AFP. On je ukazao i da se tržište kreće u smeru uravnoteženja u drugoj polovini ove godine, kao i da je nivo globalne proizvodnje nafte u padu zbog smanjenja broja bušotina.

I vodeća partija u evro-parlamentu protiv Severnog toka 2

BRISEL - Vođ najveće partije u Evropskom parlamentu pridružio se oštrim napadom zagovornicima blokiranja Rusije u nameri da položi drugu cev gasovoda Severni tok i na taj način bitno preusmeri postojeće pravce snabdevanja zemalja srednje, istočne i jugoistočne Evrope ruskim gasom.

Manfred Weber (foto), predsednik centro-desne Evropske narodne partije (EPP), rekao je prošle nedelje da će novi gasovod, kapaciteta dodatnih 55 milijardi kubika godišnje, minirati spoljnopolitičke i bezbednosne ciljeve Evropske unije, pojačavajući njenu zavisnost od Gasproma.

„EU rizikuje da izazove štetne posledice po snabdevanje centralne i istočne Evrope gasom“, stoji u pismu koje je on poslao svom sunarodniku, ministru privrede Nemačke Sigmaru Gabrielu i evropskom komesaru za energiju, Migelu Ariasu Canete-u. Same konstatacije Webera nisu neka novost u političkoj argumentaciji protiv Gaspromovog projekta, koliko činjenica da je njegova partija u koaliciji sa nemačkom kancelarkom Angelom Merkel, a Berlin je prepoznat kao glavni zagovornik

projekta Severni tok 2, konstatuje *Financial Times*. Berlin i nemačke kompanije partneri Gasproma u projektu, na ocene kritičara da licemerno štite sopstvene interese, odgovaraju da se radi o čisto komercijalnom projektu. Među njima najglasnija je Italija, koja je

bila partner u ruskom projektu gasovoda Južni tok, čiji je legalni status Brisel odbio da prizna jer krši pravila pristupa konkurenciji iz tzv. 3. energetske paketa. Pristalice Severnog toka 2, međutim, navode da u ovom slučaju Brisel ne može da se pozove na taj prekršaj, jer gasovod ne izlazi na kopno EU. Weber to naziva zloupotrebom rupe u zakonu koju, po njemu, jednostavno treba začeptiti, što pravno teško da je moguće.

Evropski poslanici: Hitno blokirajte projekat

STRAZBUR - U parlamentarnoj raspravi u ponedjeljak sa evropskim komesarom za energiju i klimatsku politiku Miguelom Ariasom Cañeteom, o planiranoj gradnji gasovoda Severni tok 2, većina poslanika Evropskog parlamenta zatražila je da Evropska komisija u najkraćem mogućem roku stavi tačku na taj projekat. Projekt je, kažu, protivan ciljevima stvaranja evropske energetske unije, šteti solidarnosti među članicama EU i treba da bude razmotren sa geopolitičke, a ne samo ekonomske perspektive. Komesar Arijas je rekao da je Komisija kontaktirala nemačke vlasti kako bi dobila sve činjenice potrebne za procenu projekta koji će "verovatno promeniti trenutno stanje tržišta gasa". *Bloomberg*

Nemačka uvećala uvoz ruskog gasa za 19%

MOSKVA - Gasprom je u prva četiri meseca ove godine uvećao izvoz prirodnog gasa u nemačku za čak 19 odsto, *saopšteno* je iz ruske kompanije u informaciji o sastanku njenog čelnika Alekseja Milera sa vicepremijerom vlade u Berlinu Sigmarom Gabrijelom.

Tokom susreta „je ukazano da je prošle godine oboren rekord u nemačkom uvozu gasa iz Rusije od 6,6 milijardi kubnih metara (+17,1%). Tren rasta pojačan je ove godine za još dve milijarde kubika u poređenju sa prošlom godinom (+19%) već izvezene u prva četiri meseca 2016“, stoji u informaciji.

Ministarstvo: Puna liberalizacija izvoza ruskog gasa tema posle 2018.

MOSKVA - Puna liberalizacija izvoza ruskog prirodnog gasa (koju traže tamošnje naftno-gasne kompanije, konkurenti Gaspromu) možda neće biti razmatrana pre 2018. godine i u ovom trenutku je optimalno zadržati izvozne isporuke preko jednog kanala (Gasproma), rečeno je u utorak agenciji **TASS** iz ministarstva privrednog razvoja u Moskvi. „Treba ukazati da je u postojećem makroekonomskom okruženju (jeftine nafte i veće ponude LNG-a na globalnom nivou) optimalno rešenje zadržati izvoz gasovodima preko jednog izvoznog kanala. Potrebno je analizirati efikasnost već usvojene odluke vezane za liberalizaciju izvoza LNG-a, pre nego što se razmotri puna liberalizacija izvoza prirodnog gasa. To bi moglo da se sprovede tek iza 2018., kada LNG projekat na Jamalu bude završen i kada obaveze isporuke gasa na domaće tržište budu raspoređene među svim učesnicima“, rečeno je iz ministarstva.

Nejasne poruke iz vlade Hrvatske oko arbitraže protiv Mola

ZAGREB - Ministar preduzetništva i obrta Hrvatske Darko Horvat rekao je u ponedjeljak da do arbitraže između Ine i mađarskog Mola nije trebalo ni da dođe, postavljajući pitanje ko će da plati troškove ako kojim slučajem hrvatska strana izgubi arbitražu. "Koji su izvori finansiranja onoga što će naš strateški partner gubitkom tih arbitražnih postupaka potraživati od hrvatske Vlade? Horvat je dodao da zahteva da Hrvatska, paralelno s arbitražnim postupcima, uđe u pregovore s kolegama iz Mola, „ jer ako ćemo čekati rezultat arbitražnog postupka 3, 5 ili 15 godina, INA u međuvremenu treba da živi i investira“, izjavio je Horvat na konferenciji za ovinare, piše *Jutarnji*. Premijer Tihomir Orešković u četvrtak je, međutim, na konferenciji za medije najavio da će lično formirati i voditi pregovarački tim s MOL-om, a pregovore će početi i pre završetka arbitraže iz koje Hrvatska, kaže, neće izaći..

„Izdaja“ - kaže Stožer za odbranu sisačke rafinerije

SISAK - Stožer za odbranu Rafinerije nafte Sisak i očuvanje radnih mesta saopštio je u ponedjeljak, reagujući na izjavu ministra Horvata, da moguće povlačenje iz arbitražnog postupka oko Ine smatraju izdajom hrvatskih nacionalnih interesa.

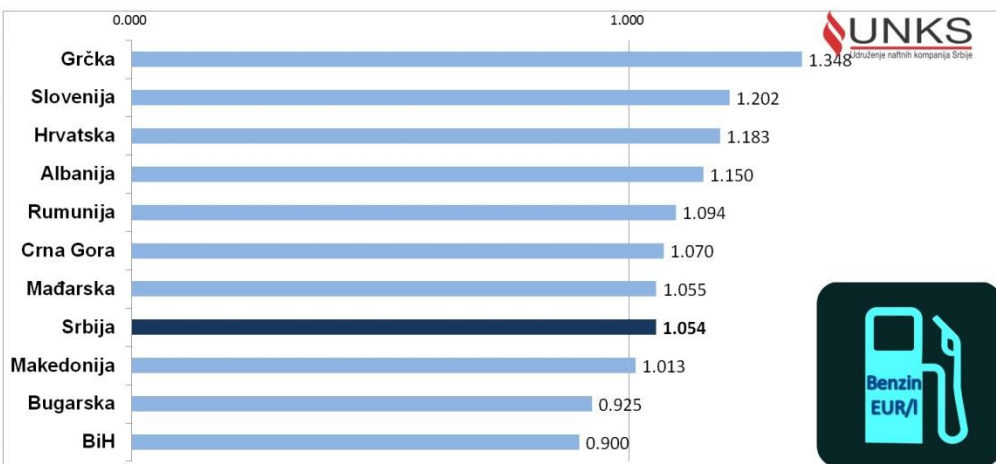
MOL poručuje državi da se neće tek tako odreći upravljačkih prava u Ini

ZAGREB - Predsednik Uprave Ine Zoltan Aldott u prošlonedeljnom intervjuu *Globusu* kazao je da MOL nema namere da se odrekne upravljačkih prava u toj firmi. "Komercijalna kompanija nema razloga da bude partner u firmi bez mogućnosti da utiče na poslovanje“, rekao je on i dodao da „Ina može da bude - ili tržišna kompanija, ili državno, javno preduzeće... Ako idemo s tržišnim modelom, onda trebamo pregovarati o ciljevima, merilima i strategiji. Ako idemo s državnim modelom, onda privatni investitor nema interesa i bilo bi najlogičnije da država preuzme vlasništvo nad celom firmom. Prema Aldottu, „dogovor (sa novom vladom) je ipak najizglednija opcija“.

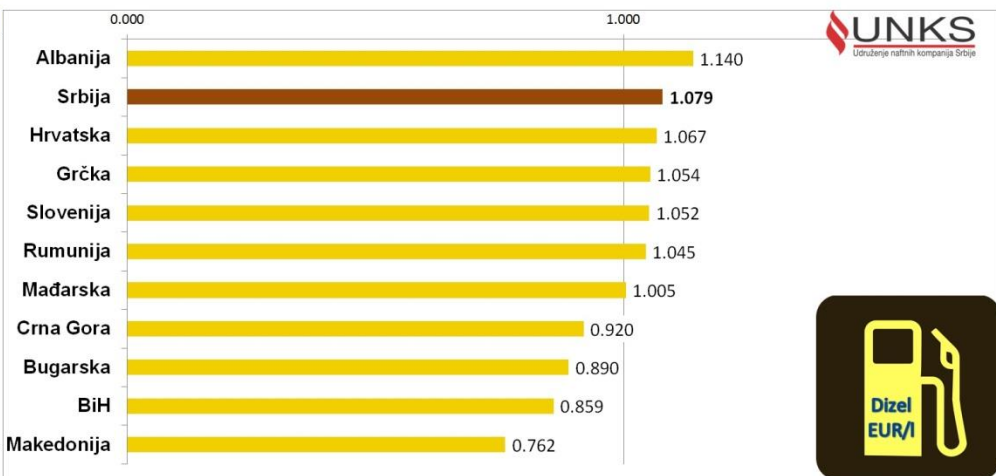

Prosečne maloprodajne cene goriva u zemljama regiona 11.05.2016. izraženo u EUR po srednjem kursu nacionalnih banaka

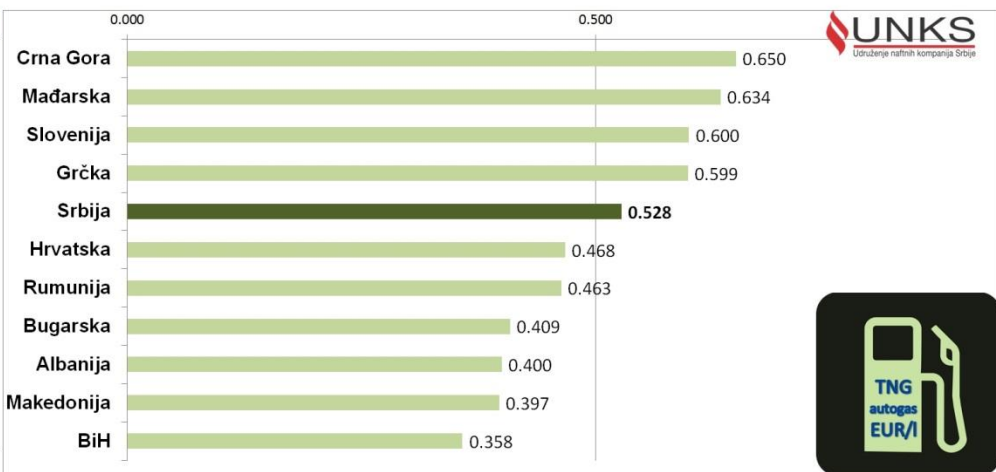
Benzin BMB 95 EN228 (EUR/l)		
UNKS Udruženje naftnih kompanija Srbije	BMB 95 (EN 228)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1.348	123.62%
Slovenija	1.202	110.23%
Hrvatska	1.183	108.47%
Albanija	1.150	105.46%
Rumunija	1.094	100.32%
Crna Gora	1.070	98.13%
Mađarska	1.055	96.78%
Srbija	1.054	96.69%
Makedonija	1.013	92.90%
Bugarska	0.925	84.87%
BiH	0.900	82.52%
Prosečna cena u regionu		1.090

Dizel EN590 (EUR/l)		
UNKS Udruženje naftnih kompanija Srbije	Evro dizel (EN 590)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Albanija	1.140	115.35%
Srbija	1.079	109.17%
Hrvatska	1.067	107.92%
Grčka	1.054	106.65%
Slovenija	1.052	106.44%
Rumunija	1.045	105.73%
Mađarska	1.005	101.64%
Crna Gora	0.920	93.09%
Bugarska	0.890	90.02%
BiH	0.859	86.91%
Makedonija	0.762	77.08%
Prosečna cena u regionu		0.988

TNG Autogas EN589 (EUR/l)		
UNKS Udruženje naftnih kompanija Srbije	TNG autogas (EN 589)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Crna Gora	0.650	129.86%
Mađarska	0.634	126.62%
Slovenija	0.600	119.87%
Grčka	0.599	119.67%
Srbija	0.528	105.47%
Hrvatska	0.468	93.46%
Rumunija	0.463	92.58%
Bugarska	0.409	81.72%
Albanija	0.400	79.91%
Makedonija	0.397	79.34%
BiH	0.358	71.50%
Prosečna cena u regionu		0.501

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

Привредна комора Србије је независна, савремена и одговорна небуџетска институција, национална асоцијација свих српских привредника која своју традицију, искуство, знање и стручност ставља у службу најбољег интереса својих чланица и српске привреде.

Били смо и остаћемо одговоран партнер и подршка вашем пословању кроз услуге пословног информисања и саветовања, издавања докумената и сертификата, унапређења економске сарадње са иностранством, независног суђења и арбитраже, едукације, као и заступања, заштите и промоције интереса наше привреде у земљи и свету.

www.pks.rs

WPCSERBIA

NEDELJA - DEO IZDAVAČKE DELATNOSTI NNKS

Autor, urednik, dizajn: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave